

SP Utrecht

Verkiezingsprogramma 2010

Conceptversie 26 november 2009 tbv de Algemene Ledenvergadering op 9 december 2009.

Inhoudsopgave

1. De publieke zaak	3
De buurt, de andere hoeksteen	3
Onze economie, onze ruimte	4
Wie heeft de macht?	4
Directeuren of volksvertegenwoordigers?	4
Managers of professionals?	5
Instanties of mensen?	5
2. Werk	6
Arbeidsbemiddeling	6
Banen	6
Bedrijvigheid in de buurt	7
Sociale werkplaatsen	7
3. Inkomen	8
Belastingen	8
Zelfstandige ondernemers	8
Armoede	8
Schuldhelpverlening	9
4. Wonen.....	10
Zeggenschap huurders	10
Slopen of bouwen	10
Onderhoud en renovatie	11
Huurrechten	11
5. Veiligheid	12
Politie in de buurt	12
Een dadergerichte aanpak	12
Straatjongeren	13
Een gezellige buurt is een veilige buurt	13
Alcohol & drugs	13
Prostitutie	13
Brandweer	13
6. Zorg & welzijn	14
Thuiszorg	14
Mantelzorg	14
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	14
Welzijnswerk	15
Dak- en thuislozen	15
Sociaal isolement	15
Toegankelijkheid gehandicapten	16
Bureaucratie	16
7. Jeugd & jongeren	17
Onderwijs.....	17
Gemengd leren	17
Schoolgebouwen	17

Kwaliteit van onderwijs.....	18
Jeugdzorg	18
Werk	18
Speeltuinen, hangplekken	18
8. Integratie	20
Gemengd leren, gemengd wonen	20
Taal en inburgering	20
Discriminatie	21
Veiligheid	21
Radicalisering	21
9. Verkeer	22
Luchtvervuiling	22
Openbaar vervoer	22
Fiets	23
Autoverkeer	23
Wegen	23
10. Duurzame stad	24
Utrechtse energie	24
Energiebesparing	24
Een regionale economie	24
Hergebruik en afval	25
Asbest	25
11. Ruimte & groen	26
Groen	26
Openbare ruimte	26
Bedrijventerreinen	26
12. Cultuur & sport	27
Cultuur	27
Sport.....	27
Bibliotheken	28
Financiering	28
13. Stadsontwikkeling	29
Stationsgebied en Jaarbeurs	29
Leidsche Rijn	30
Bouwen	30
Voorzieningen	30
Onteigening en planschade	31
Rijnenburg	31
A12 Zone	31
14. De stad besturen	32
Democratie in de buurt	32
Referenda, burgerinitiatieven	32
Wijkraden.....	33
Regionaal bestuur	33
Geld	33
Dienstverlening	33
Wijkbureaus.....	34
Communicatie	34
Integriteit	34

1. De publieke zaak

Eén voor allen, allen voor één

U bent waarschijnlijk een gelukkig mens. Dat geldt in elk geval voor 84 procent van de Utrechtse. Maar bent u over de samenleving net zo positief als over uw eigen leven? Hoe denkt u over de dingen die we delen als samenleving, over dat wat van ons allemaal is? Het geluk van de samenleving is meer dan de optelsom van individueel geluk. Het geluk van de samenleving gaat ook over kunnen vertrouwen op elkaar en op de overheid als het tegengit, het gaat over de toekomst van onze jeugd, en over de oude dag van onze ouders, het gaat om de verschillen tussen arm en rijk, of iedereen de kans heeft om mee te doen, of we allemaal profiteren van de nieuwe welvaart waar we allemaal aan bijdragen.

Er zijn de afgelopen dertig jaar meer collectieve voorzieningen afgebroken dan opgebouwd. Marktwerking in de thuiszorg veranderde het werk van hulpverlening in productiewerk, wijkagenten komen niet aan hun werk toe door een doorgeschooten bureaucratie, onder het mom van schaalvoordelen veranderen scholen in anonieme leerfabrieken. Een kleine selectie.

Het is geen natuurverschijnsel wat zich hier voltrokken heeft. De toenemende schaalvergroting, anonimisering en vercommercialisering zijn het gevolg van politieke keuzes. Maar het kan ook anders. Dit hoofdstuk geeft een dwarsdoorsnede van onze politieke visie, en verbindt thema's die in de rest van het verkiezingsprogramma in bijna alle hoofdstukken terugkomen.

De buurt, de andere hoeksteen

Als tegenhanger van alle grote, onpersoonlijke kantoren van publieke diensten, wil de SP publieke voorzieningen en diensten een plek geven in de buurt, in elke buurt. Zorgen over veiligheid delen kan in de buurtpost van de politie, werklozen kunnen aankloppen bij het gemeentelijk werkbedrijf in de wijk. De straten zijn nooit uitgestorven, want winkels en kleine bedrijven zitten dicht bij de woningen, kinderen zitten op de school om de hoek, er is ruimte in de buurt om te spelen en de straten, pleinen en parken zijn schoon en mooi. Bewoners kennen de wijkagent en andersom en ook thuiszorgmedewerkers, maatschappelijk werkers en jongerenwerkers kennen de buurt, omdat dat hun vaste werkterrein is. Er is een buurthuis dat ruimte biedt voor iedereen die een activiteit in en voor de buurt wil organiseren.

Het is een kwestie van kiezen. Als we de buurt zo organiseren dat mensen er een groter deel van hun tijd doorbrengen, en als ook publieke dienstverleners thuis zijn in de buurt, dan geeft dat ons de mogelijkheid de mens centraal te stellen. Niet alleen betekent dat meer maatwerk, persoonlijke aandacht en veiligheid, we besparen ook op kantoren, managers en bureaucratie.

In bijna elk hoofdstuk van dit programma staan uitwerkingen van onze visie op de buurt als schaal van de toekomst. Dit zijn de belangrijkste:

- Arbeidsbemiddeling op wijkniveau. Hoofdstuk Werk
- Bedrijvigheid in de buurt. Hoofdstuk Werk
- Politiebuurtposten. Hoofdstuk Veiligheid
- Thuiszorg georganiseerd in buurtteams. Hoofdstuk Zorg & Welzijn
- Kleine scholen. Hoofdstuk Jeugd & Jongeren
- Jeugdzorg in de buurt. Hoofdstuk Jeugd & Jongeren
- Lokale duurzame energie. Hoofdstuk Duurzame stad
- Cultuur van onderop. Hoofdstuk Cultuur & Sport
- Behoud Wijkbibliotheken. Hoofdstuk Cultuur & Sport

- Zeggenschap over de buurt. Hoofdstuk De Stad Besturen

Onze economie, onze ruimte

5 Steden en regio's staan in de rij om meer bedrijven te ontvangen op hun grond. Of ze ruimte hebben of niet maakt ze niks uit, of ze de banen nodig hebben of niet maakt ze niks uit, of andere regio's er door leeglopen, of daardoor de vraag naar woningen de pan uit rijst, of de files erdoor toenemen, het maakt ze niks uit. Het enige dat telt is economische groei. En wie daarvan profiteert en wie niet maakt ze niks uit.

10 De ruimtelijke ordening maakt de chaos compleet. Er ontvouwt zich een driedeling in het landschap, van woonwijken, bedrijventerreinen en winkelcentra. Door asfalt zijn ze met elkaar verbonden. Maar de afstanden creëren files en vieze lucht, de lege straten op grote delen van de dag creëren onveiligheid, de driedeling creëert anonimiteit, vervreemding. Het is een lege visie gefixeerd op de schijn van orde en efficiëntie.

15 Ook bij de inrichting van onze economie stellen we de mens centraal, niet de gebouwen. Ons uitgangspunt is gemengde wijken voor wonen, werken en winkelen. In dat soort wijken zal ook niet de auto het meest gebruikte vervoermiddel zijn, waardoor de lucht schoon blijft en op termijn minder asfalt nodig is, dus meer ruimte voor kinderen en recreatie. En bij het aantrekken van bedrijven zoeken we naar banen voor onze werklozen en naar locaties waar
20 veel van de werklozen wonen.

- Geen driedeling van wonen, werken en winkelen. Hoofdstuk Stadsontwikkeling
- Bedrijvigheid in de buurt. Hoofdstuk Werk
- Alternatieven voor de auto. Hoofdstuk Verkeer
- Voor wie bouwen we? Hoofdstuk Wonen
- 25 • Ruimte voor groen en spelen. Hoofdstuk Ruimte & Groen
- Regionale economie. Hoofdstuk Duurzame stad
- Geen lege straten. Hoofdstuk Veiligheid

Wie heeft de macht?

Directeuren of volksvertegenwoordigers?

30 Bij de overheid is het al dertig jaar uitverkoop. Volkshuisvesting, openbaar vervoer, energieproductie, watervoorziening, thuiszorg enzovoorts, enzovoorts. Het is allemaal verkocht, verzelfstandigd of geprivatiseerd. Daarmee heeft de politiek zichzelf steeds machtelozer gemaakt. Politici hebben wel overal een mening over, maar hebben nog maar
35 weinig te zeggen over al die diensten en voorzieningen. Vaak nog wel indirect via een aanbesteding of als aandeelhouder, maar de dagelijkse leiding ligt in handen van mensen die niemand vertegenwoordigen, niet gekozen worden, geen debat voeren over het beleid, geen verantwoording afleggen aan de mensen die wel gekozen zijn door de bevolking. Private belangen zijn de publieke belangen gaan overschaduwen.

40 De SP vindt de publieke voorzieningen geen zaak van directeuren. Wel van volksvertegenwoordigers. Als direct gekozenen zijn zij veel beter in staat de belangen van de bevolking te dienen, dan bedrijven die erop uit zijn winst te maken. De SP wil de macht over publieke voorzieningen in democratische handen brengen:

- Arbeidsbemiddeling op maat door gemeentelijke werkbedrijven. Hoofdstuk Werk
- Maatschappelijke taken centraal bij woningbouwverenigingen of een gemeentelijk woonbedrijf. Hoofdstuk Wonen
- 45 • De menselijke maat in thuiszorg zonder marktwerking. Hoofdstuk Zorg & Welzijn
- Goede service bij het gemeentelijk busbedrijf. Hoofdstuk Verkeer
- Groene stroom van het gemeentelijk energiebedrijf. Hoofdstuk Duurzame stad

Managers of professionals?

Binnen allerlei publieke instellingen zijn de laatste decennia papieren werkelijkheden ontstaan. Door fusies en schaalvergrotingen kwamen directeuren op grotere afstand te staan, meer managers werden aangetrokken voor de laag ertussen, en er werden regels, 5 quota, targets en uitgebreide rapportages ingevoerd zodat de directie toch de dagelijkse praktijk nog kon controleren en sturen. Maar we praten hier steeds meer over schijncontrole. De werkelijkheid van de wijkagent op straat is een hele andere dan die van het rapport op het bureau van de korpschef. Maar zorgpersoneel, onderwijzers, agenten en vele andere publieke dienstverleners hebben het er wel razend druk mee, met die papieren 10 werkelijkheid. Vele uren brengen ze door achter een bureau, uren die ze niet met cliënten, scholieren of op straat kunnen doorbrengen. Het is een uiting van wantrouwen van de directeuren en managers in de mensen die het uitvoerende werk doen.

De SP wil dat vertrouwen in deze professionals centraal komt te staan. Managers moeten dichtbij de praktijk staan, zodat ze hun mensen kunnen begeleiden en ondersteunen waar 15 nodig, en omdat ze zo zien wat werkt en wat niet. Politie kan zo meer tijd besteden aan opsporen en op straat zijn, jeugdhulpverleners kunnen jeugd en hun ouders de aandacht geven die ze nodig hebben, onderwijzers hebben meer tijd voor hun leerlingen en gemeentelijke ambtenaren krijgen de ruimte om mensen zo goed mogelijk te helpen.

- Thuiszorg, welzijn, en meer. Hoofdstuk Zorg & Welzijn
- Meer blauw op straat. Hoofdstuk Veiligheid
- Jeugdzorg, onderwijs. Hoofdstuk Jeugd
- Dienstbare dienstverlening. Hoofdstuk De Stad Besturen

Instanties of mensen?

Mensen hebben weinig vertrouwen in de politiek, maar de politiek heeft zo mogelijk nog 25 minder vertrouwen in de mensen. Veel beslissingen over hun buurt, hun leven, de voorzieningen waar ze gebruik van maken, worden genomen zonder dat de mensen daar enige invloed op hebben mogen uitoefenen. Vaak zijn er allerlei vormen van inspraak, maar dat leidt zelden tot aanpassing van plannen. Het enige waar de gemeente echt gevoelig voor is, dat is als mensen in verzet komen, maar tegen die tijd is het meestal te laat voor 30 een oplossing die voor iedereen goed is.

De SP wil dat de politiek de mensen vertrouwen geeft. Vertrouwen om aan de tekentafel te zitten, bij ruimtelijke plannen in hun buurt. Vertrouwen om het beheer van de openbare 35 ruimte, het groen, van speeltuinen in eigen hand te nemen. Vertrouwen om mee te beslissen over de koers van hun woningcorporatie. Vertrouwen ook dat een goed gesprek mogelijk is. De gemeente hóeft niet constant tegenover haar eigen bewoners te staan, de gemeente kan en moet een bondgenoot zijn van haar bewoners. Het dienen van het belang van de bevolking is haar enige bestaansrecht, en dat kan het beste in goede samenwerking.

- Meer zeggenschap over woningcorporatie. Hoofdstuk Wonen
- Instemmingsrecht bij sloop en renovatie. Hoofdstuk Wonen
- Meer inspraak op school. Hoofdstuk Jeugd
- Met bewoners een plan maken voor meer speelruimte. Hoofdstuk Jeugd
- Met bewoners werken aan decentrale energieproductie. Hoofdstuk Duurzame stad
- Met bewoners een plan maken voor meer groen. Hoofdstuk Ruimte & Groen
- Ruimte voor kunst en cultuur in de buurt. Hoofdstuk Cultuur
- Democratie in de buurt. Bewoners krijgen een plaats aan de tekentafel. Hoofdstuk 45 De stad besturen

2. Werk

Een economie met een menselijke maat

De economie ván onze stad is steeds minder een economie vóór onze stad. We hebben veel meer banen dan werkende mensen, maar veel laagopgeleide Utrechters kunnen geen werk vinden, omdat juist voor hen de Utrechtse arbeidsmarkt te weinig te bieden heeft. Utrecht haalt grote kantoren naar de stad. Ze zijn te vinden op kantoordorpen langs de snelweg, omdat het personeel uit het hele land komt. Maar als de economische wind een tikkeltje draait, dan zijn ze vaak snel vertrokken, op zoek naar een grotere winstmarge. Dat is geen economie met een menselijke maat, maar een economie die zich blind staart op winst en groei.

Arbeidsbemiddeling

De reïntegratie van werklozen op de arbeidsmarkt kost Utrecht jaarlijks 80 miljoen euro, maar helpt slechts een handjevol mensen aan het werk. Aan zo'n 5000 mensen is in 2007 en 2008 gemiddeld 1250 euro per persoon per maand uitgegeven, alleen maar aan bemiddelen. De gedeeltelijke privatisering van de arbeidsbemiddeling is vooral goed geweest voor de werkgelegenheid en winst bij reïntegratiebedrijven.

Arbeidsbemiddeling is vaak meer bezigheidstherapie, dan dat het mensen helpt hun plek te vinden op de arbeidsmarkt. Zo laat het programma Werk Loont mensen dom werk uitvoeren tegen tweederde van het minimumloon. Het belemmert mensen eerder dan het ze helpt om een geschikte baan te vinden. Het college ziet in de hoge kosten en de slechte resultaten aanleiding om arbeidsbemiddeling te beperken tot de 'kansrijken'. De SP verklaart dit systeem failliet en gooit het over een hele andere boeg.

- We starten gemeentelijke werkbedrijven met banenjagers, scholing en leerwerkplekken, verspreid over de stad.
- Banenjagers zijn kind aan huis bij de bedrijven en organisaties in de buurt, en kunnen persoonlijk bemiddelen tussen de werkzoekende en het bedrijf voor een baan of leerplek.
- Bij leerplekken wordt afhankelijk van de arbeidsproductiviteit van de werkzoekende een loonbijdrage vastgesteld.
- Wijkorganisaties, scholen of semi-publieke instellingen kunnen projecten indienen waar de gemeentelijke werkbedrijven de mensen plaatsen die ook met bemiddeling en onderwijs niet aan het werk komen.
- Wie via een gemeentelijk werkbedrijf aan de slag gaat krijgt een aanvulling op zijn uitkering tot het minimumloon.

Banen

Met de gemeentelijke werkbedrijven streven we naar niks minder dan volledige werkgelegenheid. Van elke werkloze die een beroep doet op de overheid voor een uitkering, verlangen we een tegenprestatie die past bij hun capaciteiten en talenten. Ook in tijden van economische crisis is er genoeg te doen.

- We nemen weer conciërges aan op scholen, en huismeesters in wooncomplexen. We huren meer mensen in voor het onderhoud van de openbare ruimte. Nuttig werk en het kan gedaan worden door mensen die geen ander werk kunnen vinden. Daardoor zijn de kosten laag, omdat we besparen op uitkeringen.
- We creëren veel extra banen met het renoveren en isoleren van de Utrechtse sociale huurwoningen.

De gemeente faciliteert en ondersteunt initiatieven uit de stad, die direct gericht zijn op het opleiden en aan de slag helpen van werklozen, zoals het project van AC Delco in Overvecht.

- De Utrechtse Bazaar biedt wekelijks werkgelegenheid aan meer dan 500 mensen en is mateloos populair bij mensen uit de wijde omgeving. Dat moeten we behouden.
- We stoppen met het actief binnenhalen van grote commerciële bedrijven, met banen waarvoor in Utrecht nauwelijks werkzoekenden zijn. De praktijk leert dat voor deze banen vooral mensen van buiten de stad komen, wat de wegen onnodig belast en de druk op de woningmarkt verder vergroot.

10 **Bedrijvigheid in de buurt**

In veel Utrechtse wijken, zoals Overvecht en Leidsche Rijn beperkt bedrijvigheid zich voornamelijk tot enkele winkelcentra en kantoren aan de rand. Een extreme scheiding van woningen, werk, voorzieningen en recreatie leidt tot lege straten, veel autoverkeer en anonimiteit. En daarmee wordt ruimte gegeven aan crimineel en intimiderend gedrag, omdat de sociale controle verdwijnt.

- Er komt meer ruimte voor winkels, dienstverleners en kleine bedrijven in buurten. Dat kan in de plinten van hoogbouw, door de bestemmingen van gebouwen ruimer te definiëren en door meer bedrijfsverzamelgebouwen te starten, bijvoorbeeld in oude schoolgebouwen.

20 **Sociale werkplaatsen**

De gemeente Utrecht is nu enig aandeelhouder van de UW-bedrijven, die tot taak hebben om mensen met een handicap de mogelijkheid te bieden om betaald werk te verrichten. Sinds een aantal jaren staat deze sociale taak onder druk, onder invloed van landelijk bezuinigingsbeleid.

- De gemeente neemt de sociale werkplaatsen weer in eigen hand. Scheelt daarbij weer een raad van commissarissen, die ook niet op water loopt.
- We investeren in extra plaatsen bij de sociale werkplaatsen, bijvoorbeeld door als gemeente meer uitvoerend werk daar onder te brengen.
- De sociale werkplaatsen kampen al jaren met een tekort, dat tot nu toe steeds wordt aangevuld door de gemeente. Tegelijk besteedt de gemeente opdrachten uit aan UW tegen een zo scherp mogelijke prijs, wat vervolgens weer een hoger tekort oplevert. Rondpompen van geld en bezigheidstherapie van de ergste soort waar we direct mee stoppen door een fatsoenlijke prijs te betalen.

Arbeidsomstandigheden

In sommige sectoren ontduiken werkgevers Collectieve Arbeidsovereenkomsten (CAO's) door werknemers als zelfstandigen aan te nemen. Onder andere thuiszorgmedewerkers en bouwvakkers wordt op deze manier vaak uitgebuit. Het minste dat de gemeente hier aan kan doen is om dit soort bedrijven zoveel mogelijk te weren bij het aanbesteden van gemeentelijk werk.

Ook andere bedrijven die in opdracht van de gemeente werken behandelen hun personeel soms onbehoorlijk. Bij de busbedrijven GVV en Connexxion wordt het buschauffeurs steeds moeilijker gemaakt om hun werk goed uit te voeren. Krappe dienstregelingen dwingt ze maximum snelheden te overtreden en steeds kortere pauzes te nemen. Ook hier moet de gemeente het opnemen voor het personeel en desnoods sancties aan het bedrijf opleggen.

3. Inkomen

Eerlijk delen

Het groeit scheef in Nederland. Van de verdubbeling van de welvaart in de afgelopen dertig jaar profiteren hebben de armste Nederlanders niet geprofiteerd. De tien procent rijkste
5 Nederlanders zagen hun inkomen wel flink toenemen. Maar ook voor mensen met een modaal inkomen is het er niet bepaald makkelijker op geworden. Zo is één modaal salaris allang niet meer genoeg om een huis te kunnen kopen. In Utrecht kunnen in elk geval de belastingen een stuk eerlijker verdeeld worden.

Belastingen

10 De lokale lasten kunnen voor een gemiddeld huishouden 150 euro per jaar omlaag. Utrecht wordt dan in één klap van een van de goedkoopste gemeentes in plaats van één van de allerduurste. Duur is Utrecht vooral voor mensen met een modaal of laag inkomen, omdat de hoge prijs zit in de belastingen die voor iedereen hetzelfde zijn, de afvalstoffen- en
15 rioolrechtenheffingen. De belasting op gebouwen (onroerendezaakbelasting) is veel lager dan gemiddeld, waar de mensen met grote huizen en bedrijfspanden van profiteren. De SP zet in op een andere wijze van lokale lastenheffing, waarmee ieder gezin met een woning van minder dan 350 duizend euro erop vooruit gaat en de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Met de extra opbrengsten betalen we een deel van onze plannen.

- 20 • De SP verlaagt de afvalstoffenheffing. De heffing wordt ook variabel, zodat mensen met meer afval ook meer betalen, bijvoorbeeld via een heffing op vuilniszakken voor restafval. In elk geval gaat iedereen er per saldo op vooruit.
- De rioolheffing is nu ook een vast bedrag voor elke huiseigenaar, even hoog voor een flatje als voor een villa. Wij willen de rioolheffing koppelen aan de waarde van de woning. Het gemiddelde huishouden betaalt minder.
- 25 • De onroerendezaakbelasting is de laatste acht jaar verlaagd. Daar profiteert maar een klein deel van de bevolking van. Omdat we vinden dat de sterkste schouders de zwaarste lasten kunnen dragen, draaien we die verlagingen terug.

Zelfstandige ondernemers

30 Voor de meeste winkeliers, zelfstandigen zonder personeel, starters en andere kleine ondernemers is het elke maand spannend hoeveel geld er op hun bankrekening staat. Veel zelfstandige ondernemers kunnen goed rondkomen van hun werk, maar lang niet iedereen. Maar omdat ze geen werkgever hebben en geen vast inkomen is het moeilijker om een beroep te doen op gemeentelijke inkomensregelingen, terwijl ze daar wel recht op hebben.

- 35 • De lokale lasten worden kwijtgescholden voor ondernemers met een inkomen rond het sociaal minimum. Omdat het jaarinkomen niet vast is, kan een ondernemer zelf bepalen of hij de kwijtschelding vooraf of met terugwerkende kracht aanvraagt.
- Zelfstandige ondernemers moeten makkelijker toegang krijgen tot de gemeentelijke inkomensregelingen, waaronder de collectieve ziektekostenverzekering.

Armoede

40 Een kind dat in armoede opgroeit heeft een valse start. Enkele duizenden Utrechtse kinderen groeien op in armoede. Wie in Nederland in armoede leeft heeft een kortere levensverwachting, maar heeft ook een korter leven in goede gezondheid. Armoede bestrijden begint natuurlijk met het te voorkomen, met onderwijs en werk, maar voor wie in armoede leeft zorgen we voor sociale regelingen en een respectvolle behandeling.

- We verlagen de inkomensdrempel voor mensen die gebruik willen maken van de gemeentelijke inkomensregelingen zoals de U-pas en de gemeentelijke zorgverzekering.
- 5 • De harde grens voor kwijtschelding van de lokale lasten vervangen we door een glijdende schaal. Zo voorkomen we dat mensen die net iets boven de grens komen of zitten, de volle mep moeten betalen.
- Voor duurzame gebruiksgoederen zoals een wasmachine of koelkast verstrekken we bijzondere bijstand, in plaats van leenbijstand die mensen aan schulden helpt. De gemeente is de DSB-bank niet.
- 10 • Chronisch zieken met een laag inkomen en ziektekosten die niet vergoed worden, krijgen weer een aanvulling op hun inkomen. Die is kortgeleden afgeschaft, omdat er landelijk wel wat geregeld zou worden, maar dat gaat voor een grote groep waarschijnlijk helemaal niks opleveren.
- De voedselbanken krijgen de noodzakelijke financiële steun van de gemeente.
- 15 • Om draagvlak voor een sociaal armoedebeleid te houden, is het nodig dat er geen misbruik wordt gemaakt van inkomensregelingen. Fraude sporen we op door bijvoorbeeld gegevensbestanden te koppelen. Maar een kliklijn en onaangekondigde huisbezoeken zonder concreet vermoeden zijn onmenswaardige manieren om fraude op te sporen. Dat zetten we stop.

20 **Schuldhulpverlening**

- We werken de wachtlijsten weg bij schuldhulpverlening. Mensen met schulden moeten zo snel mogelijk begeleiding krijgen voordat de problemen nog groter worden.
- 25 • Schulden staan zelden op zichzelf. Daarom moeten schuldhulpverleners meer samenwerken met maatschappelijk werkers op wijkniveau. Door bekend te zijn met de sociale omstandigheden van een cliënt kan beter beoordeeld worden hoe iemand van zijn schulden af kan komen.
- De gemeente gaat samenwerken met energieleveranciers, woningbouwcorporaties en zorgverzekeraars, zodat vroeg gesignaleerd kan worden of mensen die hun rekeningen niet betalen in diepe schulden terecht dreigen te komen.
- 30

4. Wonen

Stop de sloop, stop de woningnood

De politiek stond erbij en keek ernaar hoe woningcorporaties winstmakende projectontwikkelaars zijn geworden, en hoe de wachttijd voor een huurwoning opliep tot gemiddeld acht jaar. En dan te bedenken dat er de afgelopen negen jaar bijna 4000 huurwoningen zijn gesloopt. Overwegend dure huizen komen daarvoor terug, onbereikbaar voor de eerdere bewoners. Dat is in een notendop het gevolg van de moderne woonpolitiek van de PvdA, de partij die begin jaren tachtig nog pal stond voor het recht op een betaalbare woning.

10 Zeggenschap huurders

Woningcorporaties zijn steeds groter en bureaucratischer geworden en hebben steeds minder oog voor hun kerntaken. Onderhoud van woningen wordt door verschillende corporaties stelselmatig verwaarloosd. De steeds slechtere kwaliteit van die woningen wordt vervolgens gebruikt als argument om te slopen.

- 15 • De SP wil van de woningcorporaties weer verenigingen maken, georganiseerd op buurtniveau. De huurders krijgen stemrecht over het beleid en de samenstelling van het bestuur. Op deze manier komen de kerntaken van de volkshuisvesters en de belangen van de huurders weer centraal te staan.
- 20 • Bij herstructurering, renovatie of sloop worden plannen vanaf nu samen met omwonenden gemaakt. Nog voordat de eerste schets er is gaan ambtenaren, projectontwikkelaars en burgers om tafel. Als er geen draagvlak is, gaan de plannen niet door.
- 25 • Bewoners die het met de woningcorporatie niet eens kunnen worden over de toekomstplannen van hun complex, krijgen de mogelijkheid uit te zien naar een andere corporatie die wel brood ziet in hun wensen en ideeën.

De overheid moet weer meer grip krijgen op de corporaties en eisen stellen op het gebied van onderhoud en zeggenschap. Als we er met bestaande woningcorporaties niet uitkomen, start de gemeente een eigen woningbedrijf en brengt daar in elk geval alle huurwoningen onder die de komende tijd gebouwd worden.

Slopen of bouwen

Utrecht kan het zich niet veroorloven grote aantallen prima huurwoningen plat te gooien. Het verergert de woningnood en het is bovendien pure kapitaalvernietiging. Sterker, om de woningnood aan te pakken zullen er ook veel betaalbare woningen bij moeten komen, zowel huur als koop.

- 40 • De SP wil dat de bouwplannen die nu op de rol staan worden gebruikt om de huizen te bouwen waar in de stad en de regio behoefte aan is. Dat betekent veel starterswoningen, studentenwoningen en ouderenwoningen. Aan dure koopwoningen is geen tekort, dus die hoeven ook niet gebouwd te worden.
- 45 • Een flink deel van alle leegstaande vierkante meters kantoorruimte bouwen we om tot woonruimte, met name voor studenten.
- Het grootste deel van de lange lijst van sloopplannen gaat de prullenbak in. Sloop van woningen is alleen aan de orde als er draagvlak is onder de bewoners, er geen nieuwe huurders meer te vinden zijn voor de woningen, de wachtlijsten niet groeien door de sloop, de bewoners niet moeten verhuizen naar een volgende buurt op de sloopnominatie en als de woningen bouwtechnisch niet meer mee kunnen.
- De crisis op de huizenmarkt heeft de grond weggeslagen onder het idee dat iedere Nederlander zijn eigen stapel stenen op krediet moet hebben. De huursector verdient

een herwaardering. Met een sterk beleid op volkshuisvesting, kan de overheid bouwen wat nodig is, zonder commerciële projectontwikkelaar die bouwt voor zijn eigen winst.

Onderhoud en renovatie

- 5 Een aantal woningcorporaties, met name Mitros, hebben een enorme achterstand in het onderhoud van een groot deel van haar woningen.
- Woningcorporaties worden door de gemeente gehouden aan hun wettelijke verplichting tot goed onderhoud van hun woningvoorraad. Als de woningcorporatie dat nalaat, voert de gemeente dit uit op kosten van de corporatie.
- 10
- We starten een grootschalig isolatieprogramma voor huurwoningen. Goed voor energiebesparing, lagere woonlasten en de werkgelegenheid.

Huurrechten

- Door schaarste aan betaalbare studentenhuisvesting kent Utrecht nog veel huisjesmelkers. Particulieren die woekerprijzen vragen voor bezemkasten, brandveiligheid aan hun laars lappen of niet aanspreekbaar zijn op hun plicht om onderhoud te plegen. De gemeente dient de regels strakker te handhaven en studenten in bescherming te nemen tegen deze uitwassen.
- 15
- Na een jarenlang pleidooi hiervoor door de SP is er nu eindelijk een meerderheid gekomen voor het instellen van huurteams, die huurders adviseren en begeleiden bij het aanpakken van wantoestanden. Dat is een goede zaak, maar de gemeente zal ook meer moeten doen op het gebied van preventie en handhaving op dit gebied, bijvoorbeeld door een rem te zetten op de verkoop van corporatiebezit en het invoeren van een keurmerk voor verhuurders.
- 20

5. Veiligheid

Kunnen vertrouwen op politie en preventie

Politie in de buurt

5 De politie moet de buurten heroveren. In een aantal wijken maken straatjongeren de dienst uit, niet de politie. Aangiftes van vernielingen, intimidaties, overlast en diefstal dienen veel mensen al lang niet meer in. De politie heeft toch geen tijd om er werk van te maken, is de ervaring. En dat ervaren veel agenten zelf ook zo.

10 De werkdruk is te hoog, ze zijn te veel tijd kwijt met rapporteren, en wijkagenten worden te vaak voor noodhulp of evenementen uit hun wijk gehaald. Voor het tekort aan agenten is meer geld nodig van de Rijksoverheid, maar we kunnen er lokaal wel voor zorgen dat de agenten die we hebben meer tijd op straat doorbrengen.

- 15 • Met kleine buurtposten in elke hoek van de stad heeft elke wijkagent een basis middenin zijn werkterrein, en een laagdrempelige plaats voor bewoners om langs te komen voor aangiftes, tips of vragen.
- Wijkagenten kunnen hun werk het best doen als ze een bekend gezicht zijn in de wijk. Dat kan door te snijden in het papierwerk, en wijkagenten alleen bij hoge uitzondering voor werk buiten de wijk in te roosteren.
- 20 • Met straatcoaches wordt het tekort aan wijkagenten in een aantal wijken opgevangen. Zij verrichten goed werk, maar een straatcoach is geen wijkagent. Hij heeft minder bevoegdheden. Straatcoaches moeten daarom zoveel mogelijk worden vervangen door of opgeleid worden tot wijkagent.
- 25 • De burgemeester heeft een belangrijke positie als het gaat om veiligheid. Hij vertegenwoordigt de gemeente in het driehoeksoverleg met politie en justitie en hij is verantwoordelijk voor de openbare orde. De bevoegdheden van de gemeenteraad zijn beperkt, maar ze kan wel de burgemeester om een boodschap sturen, en daar hoeft de raad wat de SP betreft niet terughoudend in te zijn.

Een dadergerichte aanpak

30 Criminaliteitsbestrijding moet persoonsgericht zijn. Daders opsporen, oppakken en straffen. Gelegenheidspreventie (mosquito's, preventief fouilleren) is een brevet van onvermogen, vaak niet effectief, en niet zelden een aantasting van de rechten van onschuldige burgers.

35 Alle mosquito's worden per direct verwijderd. Deze apparaten zijn leeftijdsdiscriminatie van de ergste soort, een collectieve straf voor iedereen die jong genoeg is om ze te horen, inclusief kinderen en baby's. Daarnaast zouden mosquito's gehoorschade kunnen veroorzaken, zelfs bij mensen die mosquito's niet kunnen horen.

- 40 • Veiligheidsmaatregelen mogen zich niet richten op onschuldige burgers. Daarom zijn we tegen preventief fouilleren en algemene samenscholingsverboden. Een samenscholingsverbod gericht op veelplegers kan wel effectief zijn, net als straatverboden of weekendstraffen voor veroordeelde relschoppers.
- De ervaring leert dat camera's een bijdrage kunnen leveren aan de opsporing van daders, maar deze bijdrage is bescheiden. Een camera kan nooit een agent vervangen. Het voorkomt ook weinig criminaliteit. Het heeft daarom weinig zin om de hele stad vol te hangen.
- 45 • Straatverboden opgelegd aan daders die uit de buurt van potentiële slachtoffers weg moeten blijven, moeten strenger gehandhaafd worden.

Straatjongeren

- Veel jongeren 'hangen' graag op straat. Daar is niks mis mee zolang ze omwonenden geen overlast bezorgen.
- Voor de aanpak van criminaliteit onder Marokkaanse jongens gaan we meer samenwerken met Marokkaanse moskeeën en organisaties.
- Hoewel er terecht veel aandacht is voor de problemen met Marokkaanse jeugdgroepen, moeten we ook werk maken van de problemen die andere jeugdgroepen veroorzaken.

Een gezellige buurt is een veilige buurt

- 10 Verwaarlozing creëert onveiligheid. Als de rotzooi op straat ligt, de verlichting niet werkt, de ramen van het portiek in scherven liggen, dan wordt daarmee de toon gezet voor hoe mensen daar samenleven. Andersom, in een buurt waar mensen graag buiten komen, hun burens kennen en waar wijkagenten en buurtwerkers de mensen kennen, daar heeft criminaliteit minder kans.

15 Alcohol & drugs

- De beste manier om overlast en criminaliteit rond softdrugs te bestrijden, en de politie niet te belasten met een heksenjacht naar illegale kweek, is door softdrugs te legaliseren. De SP wil een proef met de gedoogde kweek van wiet in Utrecht.
- De bestaande coffeeshops in Utrecht zitten teveel geconcentreerd in de binnenstad. De SP ziet liever dat ze meer verspreid over de stad zitten.
- Coffeeshops die ook harddrugs verkopen of overlast niet in de hand kunnen houden worden gesloten. Dat geldt ook voor andere problematische horeca. Koffiehuizen en cafés moeten gelijk behandeld worden: sluiten als ze criminele banden hebben of voortdurende overlast veroorzaken.

25 Prostitutie

- Bestrijding van loverboys (een eufemistische benaming voor pooiers met een vlotte babbel) verdient meer prioriteit bij de politie. Dat begint erbij dat de politie slachtoffers en hun aangifte serieus gaat nemen en ook het geld en de tijd voor onderzoek krijgt. Verder moeten scholen meer betrokken worden bij de aanpak van loverboys.
- Vrouwenhandel wordt nu bestreden met vergunningen en camera's. Deze hebben wel wat effect op bekende plaatsen, maar laten de harde kern van vrouwenhandel ongemoeid. De SP stelt voor dat de politie verdachte situaties rond vrouwenhandel ook al gaat onderzoeken zonder aangifte door slachtoffers.

35 Brandweer

- De brandweer krijgt meer budget om de brandveiligheid te controleren in studentenhuizen, winkels, horeca en bedrijven met een verhoogd risico.
- De vrijwillige brandweer is een waardevolle toevoeging aan de professionele brandweer. Dat in stand houden vereist actieve werving en oog voor de wensen van de vrijwilligers.

6. Zorg & welzijn

De mens centraal, niet het systeem

5 Mensen die vaak jarenlang met toewijding en liefde thuiszorg verleenden zijn voor het blok gezet. Doorwerken voor een grijpstuiver en alleen met toewijding als het geen extra tijd kost, óf je cliënten in de steek laten en je geluk elders zoeken. Honderden thuiszorgmedewerkers hebben al moeten kiezen, en voor anderen kan het elk moment zover zijn. Eén van de bittere gevolgen van marktwerking in thuiszorg.

10 Concurrentie, targets, efficiency, ook in de zorg en het welzijnswerk worden deze begrippen steeds meer leidend. En waar dat gebeurt gaat de winst boven de zorgverlener, de targets boven de mens en efficiency boven kwaliteit. De vermarkting van de thuiszorg is wel het meest wrange voorbeeld van de laatste jaren. Thuiszorgorganisaties moeten concurreren en troeven elkaar af op prijs, ten koste van de kwaliteit. Vele thuiszorgorganisaties staan intussen aan de rand van de financiële afgrond, omdat de gemeente geen fatsoenlijke prijs wil betalen.

Thuiszorg

- Thuiszorg wordt niet langer aanbesteed. De gemeente huurt gewoon thuiszorgbedrijven in op basis van kwaliteit en betaalt daarvoor een eerlijke prijs. Commerciële schoonmaakbedrijven worden buiten de deur gehouden.
- 20 • Thuiszorgverleners werken voor een CAO-loon en tegen fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. De inzet van flexwerkers of uitzendkrachten kan alleen tijdelijk zijn. Bij vast werk hoort een vast contract.
- De thuiszorg wordt georganiseerd in buurtteams. De zorgverleners in een buurtteam kennen elkaar en kunnen elkaar ondersteunen. Cliënten krijgen een vaste hulp uit het buurtteam.
- 25 • De buurtteams werken samen met andere zorgverleners en welzijnswerkers in de buurt. Zo ontstaat een sterk netwerk van ondersteuning.
- Er wordt weer een cliëntenoverleg ingevoerd waar zorgverleners elkaar ontmoeten en ervaringen uitwisselen.
- 30 • Er komt zo snel mogelijk een onafhankelijke klachtenraad voor de thuiszorg.

Mantelzorg

- De mensen die soms hun leven op hun kop moeten zetten om voor hun partner of familielid te zorgen, verdienen meer professionele ondersteuning bij hun zware taak. Het mag niet zo zijn dat ze er alleen voorstaan. Als het erop aan komt moeten er professionals klaar staan om bij te springen. Initiatieven zoals het steunpunt van Stade en de opvang van Aveant verdienen navolging.
- 35 • Bij het vaststellen of iemand met mantelzorg geholpen kan worden, wordt ook het sociale netwerk van de cliënt in overweging genomen. Als dat netwerk zwak is moet er de mogelijkheid zijn om andere hulp te krijgen.

40 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

- Bepalen welke zorg iemand nodig heeft (de zorgindicatie) wordt aan huis gedaan in plaats van telefonisch of aan het Wmo-loket,
- Mensen die bij voor bijzondere ziektekosten (AWBZ) buiten de boot vallen, helpen we zo goed mogelijk via de Wmo zodat ze niet tussen wal en schip vallen.
- 45 • Elke wijk krijgt minstens één Wmo-loket met ruime openingstijden. Waar mogelijk wordt samen gewerkt met huisartsen of andere zorgorganisaties in

gezondheidscentra of buurthuizen. Dat is laagdrempeliger dan de wijkbureaus waar ze nu vooral zitten.

- De verantwoording die mensen nu af moeten leggen over hun persoonsgebonden budget is zo ingewikkeld gemaakt dat mensen bureau's inhuren voor de administratie. Eenvoud moet het uitgangspunt zijn.
- Het budget voor de Wmo moet niet afgeroomd worden om gaten in de gemeentelijke begroting te dichten. Daarvoor is het geld veel te hard nodig voor thuiszorg en andere Wmo-taken.

Welzijnswerk

- 10 • Het wordt tijd dat de organisatiestructuur van het welzijnswerk in overeenstemming raakt met de aard van het werk: actief in de buurt, onder de mensen, praktijkgericht, in plaats van grootschalig, topzwaar en bureaucratisch. Het liefst hebben we kleine wijkwelzijnsorganisaties waarin ook het bestuur de praktijk van dichtbij kent.
- 15 • Buurthuizen en andere wijkaccommodaties worden beschikbaar voor verenigingen, bewonersorganisaties en dergelijken tegen een vriendenprijsje, zodat buurtinitiatieven niet stranden op een gebrek aan betaalbare ruimte. Een mooi voorbeeld is de wijkaccommodatie De Schalm in De Meern.
- 20 • De kortzichtige bezuiniging van de collegepartijen op voorzieningen in de wijken, zoals cursussen en activiteiten voor ouderen en kinderen zullen niet leiden tot slankere organisaties, eerder tot erosie van het wijkwelzijnswerk en overwerkte vrijwilligers die veel werk in de buurt zullen moeten overnemen.
- 25 • Door het wegnemen van structurele subsidie zijn de welzijnsorganisaties bovendien teveel tijd kwijt aan bureaucratisch gedoe zoals het bedenken en indienen van nieuwe projectvoorstellen. Goed welzijnswerk verdient de zekerheid van structurele ondersteuning.

Dak- en thuislozen

- Stichting de Tussenvoorziening krijgt extra geld voor meer hulptrajecten en opvang. Uiteindelijk bespaart dit de samenleving geld door de verminderde overlast.
- 30 • De politie moet een einde maken aan het pesten van daklozen: boetes voor op straat slapen dragen niets bij aan het verbeteren van hun leefomstandigheden.
- Dak- en thuislozen met schulden hebben het extra moeilijk om uit hun situatie te komen. Zodra ze weer een thuis hebben weten schuldeisers ze vaak weer te vinden, waardoor mensen direct weer een probleem hebben om de huur en andere rekeningen te betalen. Daarom moet schuldhulpverlening ingeschakeld worden om te voorkomen dat mensen al snel weer op straat komen.
- 35

Sociaal isolement

40 Bijna twintig duizend Utrechters zijn sociaal geïsoleerd. Ze hebben geen of vrijwel geen familie of vrienden en zijn vaak werkloos. Deze mensen zijn niet zo zelfredzaam als van de moderne mens verwacht wordt. Ook al zijn het er duizenden, je ziet ze bijna nooit, niemand heeft last van ze. Maar we hebben we een morele plicht het leven voor deze mensen aangener te maken.

- 45 • In samenwerking met welzijnsorganisaties worden de problemen en behoeften van sociaal geïsoleerden in kaart gebracht en worden ze daarbij geholpen. Dit kan het beste gebeuren op de kleine schaal van wijk of buurt.
- De voorstellen van de SP voor onder andere meer buurtgerichte zorg, welzijn, arbeidsbemiddeling en bedrijvigheid kunnen de sociale cohesie van buurten versterken, waar sociaal geïsoleerden veel voordeel van kunnen hebben.

Toegankelijkheid gehandicapten

- 5
- Nieuwbouw en verbouwingen worden al in de tekenfase getest op toegankelijkheid, om dure aanpassingen achteraf te voorkomen. Samen met cliëntenorganisaties en deskundigen moet de gemeente werken aan scherpere eisen van toegankelijkheid bij nieuwbouw en verbouwingen. Hiermee moeten ze al aan de tekentafel beginnen.
  - De SP zal er scherp op toezien dat toegankelijkheid geen sluitpost wordt bij de megaverbouwing van het Stationsgebied.

Bureaucratie

- 10
- Veel cliënten en zorgverleners worden gek van de regel- en verantwoordingsdrift binnen zorg- en welzijnsorganisaties. Zo moest iemand die ging verhuizen naar een andere gemeente in de regio Utrecht, zijn prima rolstoel inleveren om in de nieuwe woonplaats weer een nieuwe aan te vragen. Dat kan allemaal veel eenvoudiger en menselijker, bijvoorbeeld door een veel betere afstemming van de voorzieningen tussen de gemeentes.

7. Jeugd & jongeren

Eerlijke kansen, eerlijke toekomst

De jeugd heeft de toekomst wil het cliché, maar niet elke Utrechtse jongere gelooft daarin. Als je je op school een radartje in een leerfabriek voelt, als je door journalisten en politici over één kam wordt geschoren met criminele jongeren, als werkgevers je links laten liggen omdat je te weinig ervaring hebt, dan zou je zomaar kunnen gaan denken dat de samenleving het ook wel zonder jou redt. En dan denk je daarna misschien zelfs dat jij het ook wel zonder 'de samenleving' redt. De pijnlijke werkelijkheid is dat een aanzienlijke groep jongeren dat denkt en zich afkeert van de maatschappij.

10 Onderwijs

Er is een voortdurende herschikking aan de gang van scholen en schoolgebouwen. Het afgelopen jaar hebben verschillende scholen hun deuren gesloten, terwijl andere scholen uitbreiden of fuseren. De stenen volgen de keuzes van de ouders die precies weten wat ze willen voor hun kind. Zodra het aantal leerlingen met een achterstand op een school begint toe te nemen, komt er een negatieve spiraal op gang onder ouders die het risico niet willen lopen dat hun kind wordt meegetrokken in die achterstand. Dat sneeuwbaaleffect heeft al vele scholen het loodje laten leggen en leidt tot een tweedeling in het onderwijs. Het is in ieders belang om dit soort ontwikkelingen te voorkomen.

Gemengd leren

- Via een centraal inschrijfsysteem voor basis- en middelbare scholen wordt voorkomen dat meer dan eenderde van de leerlingen van een school een achterstand heeft. Dat is goed voor de leerlingen met een leerachterstand, en heeft geen gevolgen voor prestaties van andere leerlingen. Plaatsing wordt gebaseerd op de voorkeur van de ouders, de afstand tussen de school en thuis, en de verdeling van leerlingen met en zonder leerachterstand.

Schoolgebouwen

- De SP is fel tegenstander van leerfabrieken waar schaalvoordeel zwaarder wegen dan de belangen van het kind. Basisscholen moeten niet groter worden dan 500 a 600 leerlingen. Forumschool Het Zand in Leidsche Rijn laat zien hoe het niet moet. Meer dan 1000 leerlingen in één gebouw, grote autostromen en een anonieme leeromgeving.
- Brede scholen hebben positieve kanten. De combinatie met kinderopvang, huiswerkbegeleiding is zinvol en andere voorzieningen kunnen de band met de buurt sterker maken. In elk geval mag een brede school geen leerfabriek worden, moet het belang van het kind centraal staan en mag het concept niet elke school wordt opgedrongen.
- De inhaalslag voor het wegwerken van achterstallig onderhoud, verbetering van het binnenklimaat en isolatie voor energiebesparing in basisscholen moet onverminderd voortgaan.
- Nieuwbouw en vernieuwing van middelbare-schoolgebouwen worden nu betaald uit de grondopbrengsten van de oude plek van schoolgebouwen. Daarvoor worden die plekken volgebouwd met woningen die geld op moeten leveren. Zo wordt het lot van groene ruimte en een goed schoolgebouw aan elkaar verbonden. De ruimte is te schaars om op deze manier als melkkoe te gebruiken en een goed gebouw is te belangrijk om van de grondopbrengst afhankelijk te maken. Liever wat minder glimmers op het Muziekpaleis of het nieuwe Hoog Catharijne.

Kwaliteit van onderwijs

- De kwaliteit van het VMBO-onderwijs staat onder druk van schaalvergroting en bureaucratie. Vernieuwingen worden te vaak zonder draagvlak opgelegd. Leraren en ouders verdienen hierin een grotere stem. We willen in elk geval dat scholen alleen kunnen fuseren als leraren en ouders daar mee instemmen.

Jeugdzorg

De bureaucratie centraal lijkt het credo binnen de jeugdzorg. Jeugdhulpverleners die dolgraag tijd willen investeren in jeugdigen en gezinnen, worden veel te vaak tegengehouden door papierwerk. Ouders en jongeren verliezen gemakkelijk de weg in het doolhof van instanties, van kastjes en muren. De jeugdzorg is een provinciale verantwoordelijkheid, maar ook de gemeente kan bijdragen aan oplossingen.

- Er zijn centra voor jeugd en gezin opgericht voor ondersteuning van de opvoeding op wijkniveau. Een mooi idee, maar het lijkt vooral een extra bureaucratische laag te worden. De SP wil dat de centra de vrijwillige hulpverlening van Bureau Jeugdzorg overnemen. Dat is een bureaucratische laag minder, en maakt de jeugdzorg toegankelijker.
- Er moet fors gesneden worden in de administratieve last. De gemeente kan hieraan bijdragen door rapportage-eisen tot een minimum terug te brengen. Minder bureaucratie betekent uiteindelijk betere zorg en kortere wachtlijsten, omdat jeugdhulpverleners veel meer tijden overhouden voor jeugd en gezin.
- In 2010 wordt het besluit geëvalueerd om de jeugdzorg bij de provincies onder te brengen. Wat de SP betreft was dit een vergissing. Gemeentes zijn hiervoor beter uitgerust. Het sluit aan bij de al bestaande activiteiten op zorg en welzijn, en de gemeente staat dichterbij de mensen dan de provincie.

Werk

De werkloosheid in Utrecht neemt snel toe, vooral onder jongeren. Terwijl economen uitmaken of we nu wel of niet uit de economische crisis komen, moeten wij er alles aan doen om te voorkomen dat jongeren een langdurige 'carrière' in de werkloosheid tegemoet gaan.

- We hervormen de arbeidsbemiddeling met gemeentelijke werkbedrijven in de wijk, die maatwerk leveren om jeugdwerklozen en anderen aan het werk te helpen, scholing te geven of een leerwerkplek aan te bieden. We stoppen met de commerciële en ineffectieve reïntegratietrajecten.
- De gemeente werkt nauw samen met de VMBO's, ROC's, de woningcorporaties en het MKB om te zorgen voor voldoende stageplekken voor studenten van deze onderwijsinstellingen.

Speeltuinen, hangplekken

- We willen op minimaal drie procent van elke wijk speelruimte voor kinderen. Op veel plekken in de stad wordt die norm nog niet gehaald. Samen met bewoners willen we plannen maken om dit te realiseren.
- Op speeltuinen wordt te vaak beknibbeld. De ruimte is al schaars, dan moeten we in elk geval zorgen voor ruime openingstijden en goed onderhoud. Dat kan verbeteren door meer ruimte te geven aan vrijwilligers om de boel te draaien.
- In wijkaccomodaties kan meer ruimte gemaakt worden voor activiteiten voor en van jongeren. Vooral als jongeren zelf initiatieven willen nemen mag de beschikbare ruimte geen belemmering zijn. Jongeren verdienen daarbij veel vrijheid om zaken te organiseren en het beheer van een ruimte in eigen hand te nemen.

- Veel mensen vinden hangjongeren lastig. Maar ook jongeren hebben ruimte nodig om elkaar te ontmoeten. Op plaatsen waar hangjongeren voor overlast zorgen wordt samen met de jongeren en de bewoners gezocht naar een oplossing. Een ander verhaal is het wanneer jongeren zich ernstig misdragen, mensen intimideren en dingen vernielen. Daarbij is kordaat optreden van de politie op z'n plaats.

8. Integratie

Doorbreek de tweedeling

5 Er wordt een muur gebouwd, tussen migranten en autochtonen, tussen 'wij' en 'zij'. De muur is niet van steen, maar van woorden die haat en angst zaaien, die intolerantie en onbegrip kweken. De aanstichters van deze tweedeling staan aan beide kanten van de muur. Het zijn de moslimextremisten die oproepen om homo's van een balkon af te duwen en het zijn de rechtsextremisten die een vrouw met hoofddoek meer belasting willen laten betalen. Deze radicalen leiden bovendien de aandacht af van de echte problemen, zoals 10 ontspoorde straatjongeren die veel te vaak wegekomen met intimidatie, vernielingen en misdrijven. Of de discriminatie van sollicitanten met een Arabische naam, of van allochtone jongeren met de verkeerde schoenen bij de ingang van een discotheek.

15 Daar waar rechtsextremisten en moslimextremisten erin slagen de echte integratieproblemen van de agenda te houden, blinken de besturende partijen uit in symboolpolitiek, zoals de organisatie van de Dag van de Dialoog. Goedbedoeld, maar het zet geen zoden aan de dijk. Het college doet niks aan de tweedeling in het onderwijs. Het enige instrument voor spreidingsbeleid is de sloopkogel, maar die jaagt mensen van de ene zwarte wijk naar de andere.

Gemengd leren, gemengd wonen

20 In Utrecht groeit een groot en groeiend deel van de kinderen op in overwegend zwarte of witte wijken, en op overwegend zwarte of witte scholen. Dat is een slecht uitgangspunt voor een generatie waarvan we hopen dat ze de integratieproblemen achter zich kunnen laten.

- 25 • Via een centraal inschrijfsysteem voor basis- en middelbare scholen wordt voorkomen dat meer dan eenderde van de leerlingen van een school een achterstand heeft. Dat is goed voor de leerlingen met een leerachterstand, en heeft geen gevolgen voor prestaties van andere leerlingen. Plaatsing wordt daarnaast gebaseerd op de voorkeur van de ouders en de afstand tussen de school en thuis.
- 30 • Niet-gemengde scholen krijgen geen toestemming om uit te breiden voor autochtone leerlingen die buiten hun wijk wonen.
- Witte wijken zijn vaak dure wijken, zoals Tuindorp, Voordorp en Wittevrouwen. We bouwen daar meer goedkope woningen, waardoor er meer ruimte komt voor migranten met lage inkomens.
- Bij de renovatie van bestaande wooncomplexen, bevorderen we gemengd wonen door meer verschillende woningtypes toe te voegen.

35

Taal en inburgering

Ook op de werkvloer tekent zich een tweedeling af. Schoonmaakwerk, productiewerk en veel ander laaggeschoold werk wordt vooral door migranten gedaan. Veel te vaak wordt het talent van deze mensen geen recht gedaan.

40

Tegenover de plicht om een inburgeringscursus te volgen, hoort het recht op goed inburgeringsonderwijs. De landelijke Wet Inburgering is daar een slechte basis voor. Kwaliteit is slecht te garanderen met de verplichting tot openbare aanbesteding. Het afdwingen van de inburgering met hoge boetes voor wie niet slaagt is absurd, maar 45 gelukkig werkt Utrecht daar niet aan mee.

- Een cursus heeft weinig zin als die te moeilijk of veel te makkelijk is voor de cursist. Er is meer maatwerk nodig om het optimale uit iedere cursist te halen. De kwaliteit van de cursussen moet hoger, zodat inburgeraars het gevoel krijgen dat er echt in hun toekomst wordt geïnvesteerd.

- Mensen moeten de cursus zoveel mogelijk in hun eigen wijk kunnen volgen, eventueel in de buurt van de kinderopvang of basisschool.
- Er komt een einde aan het gescheiden inburgeren van mannen en vrouwen.
- Er moet heel snel werk gemaakt worden van inburgeringscursussen voor Oost-Europese migranten, voordat scholen straks vol zitten met Poolse en Roemeense kinderen met een taalachterstand en we er straks een nieuw integratieprobleem bijhebben.

Discriminatie

10 Discriminatie is mogelijk de meest kwetsende vorm van uitsluiting. En het is aan de orde van dag, bij sollicitaties, bij de discotheek, op de werkvloer, in de buurt. Daarmee wordt een hoop onvrede gezaaid. Toch wordt van discriminatie nauwelijks melding gemaakt. Niet vreemd, want er gebeurt vrijwel niks met de meldingen.

- Meldingen van discriminatie moeten serieuzer behandeld worden. Bureau Discriminatiezaken Utrecht wordt hiervoor versterkt. Het meldpunt wordt beter bekend gemaakt, met de resultaten van de bestrijding als belangrijkste visitekaartje.
- Jongeren zijn slecht bekend met Panel Deurbeleid, ingesteld om meldingen op te nemen van discriminatie bij discotheeken. Door zichtbaarder te zijn en werk te maken van meldingen van discriminatie kan het Panel meer vertrouwen krijgen van de jongeren. Alle horecagelegenheden met portiers moeten lid worden van Panel Deurbeleid.
- De politie moet meer tijd vrijmaken voor onderzoek en strakker handhaven. Bij discotheeken kunnen allochtone agenten de proef op de som nemen door in burger gekleed binnen te gaan.

Veiligheid

25 Een aantal wijken in Utrecht heeft dagelijks veel last van groepen allochtone jongeren die bezig zijn hun slechte reputatie keer op keer waar te maken. Het is belangrijk om deze jongeren minder redenen te geven om zich zo af te keren van de maatschappij, maar voorop staat dat ze veel te makkelijk weggkomen met overlast, intimidatie en misdrijven.

Radicalisering

30 Extremistische geluiden zijn misschien wel de belangrijkste voedingsbodem van de groeiende tweedeling. Wat er op tv en in de kranten gezegd wordt kunnen we niet beïnvloeden, maar lokaal kunnen we wel voorkomen dat radicale ideeën voet aan de grond krijgt.

- We starten een meldpunt radicalisering, en werken samen met onder andere politie, jongerenwerkers, scholen en moskeeën om moslimextremisme én rechtsextremisme in kaart te brengen. Organisaties kunnen gratis advies krijgen hoe om te gaan met jongeren die radicale ideeën ontwikkelen.

9. Verkeer

Vorbij asfalt en vieze lucht

Automobiliteit groeit. Maar dat is geen autonome ontwikkeling, het is een keuze. Utrecht lokt de bedrijven naar de stad, maar bouwt 15.000 huizen in Almere. Kantoorlocaties en
5 bedrijventerreinen liggen vooral pal langs de snelweg, veel bedrijven hebben vrijwel geen lokale binding. Wonen en werken worden zo ver mogelijk uit elkaar getrokken, met bus en trein is de reistijd het dubbele van de auto, en dus raken de wegen vol. Zo is nieuw asfalt dweilen met de kraan open en bestaat schone lucht alleen nog op papier.

Luchtvervuiling

10 Eigenlijk hebben we helemaal geen probleem met schone lucht, houdt de gemeente zich keurig aan de regels en gaan we de Europese normen over een paar jaar gewoon halen. Op papier. Jarenlang is in Utrecht de lucht *schoongerekend*. De gemeente heeft gerekend met een stationsplein zónder bussen en een halvering van het verkeer over het 24-oktoberplein. We zijn allemaal met een kluitje in het riet gestuurd.

- 15
- Er is maar één manier om de luchtvervuiling te meten. Door te meten.
  - Onze oplossing voor schone lucht? Het openbaar vervoer wordt in de stad minstens zo snel als de auto. Verkeer van buiten de stad blijft deels buiten de stad door transferia en snelle ov-verbindingen de stad in. We stoppen met het organiseren van files door dom ruimtelijk en economisch beleid.

20 *Zie hieronder voor toelichtingen op openbaar vervoer en autoverkeer, en het hoofdstuk De Publieke Zaak, paragraaf Onze Economie, Onze Ruimte over het ruimtelijk en economisch beleid.*

Openbaar vervoer

25 De stilstand heeft lang genoeg geduurd. Er mag wel weer eens geïnvesteerd worden in het openbaar vervoer. Er wordt al gewerkt aan een tram naar De Uithof, Zeist en Leidsche Rijn en er komt een Randstadspoor-station bij Tolsteeg en misschien bij Majellapark. Maar er is een groot gebrek aan directe verbindingen tussen woon- en werkgebieden, die niet via Utrecht Centraal lopen. Met het bestaande busnetwerk wordt Utrecht Centraal overbelast terwijl de meeste mensen omreizen, omdat er geen directe snelle verbinding is.

- 30
- We reorganiseren de busverbindingen van Utrecht. Er komen hoogfrequente ringlijnen, nieuwe, snelle busverbindingen tussen de belangrijkste woon- en werkkernen en nieuwe ov-knooppunten, onder andere bij de stations Overvecht, Lunetten, Zuilen, Leidsche Rijn en De Uithof. Een groot deel van de ov-reizigers zal niet meer via Utrecht Centraal hoeven reizen.
- 35
- We leggen tramspoor aan over de meest gebruikte verbindingen, onder andere van Vleuten tot Zeist, via Leidsche Rijn, Centraal Station, Galgenwaard en de Uithof. We zijn voor de route 'om de zuid' via bestaand spoor, zodat de bewoners niet meer overlast ervaren dan nodig.
- 40
- Het Utrechtse busbedrijf GVVU wordt weer een gemeentelijke dienst. De verkoop van het GVVU heeft geleid tot wantoestanden. Voor de kwaliteit van het stadsbusvervoer en het welzijn van het personeel is het van groot belang dat de gemeente het heft weer in handen neemt.
  - De vieze bussen die het GVVU heeft geïmporteerd moeten snel worden vervangen door schone bussen.

Fiets

- Een ideale aanvulling op het ov is de ov-fiets, om van halte naar eindbestemming te komen. We willen deze op meer plaatsen in Utrecht beschikbaar maken, bijvoorbeeld bij veelgebruikte bushaltes.
- 5 • We verbeteren de doorstroming voor fietsers op drukke kruispunten. In de stad heeft de doorstroming van fietsers meer prioriteit dan die van auto's.

Autoverkeer

10 De auto is voor ontzettend veel mensen de enig bruikbare manier om naar hun werk te gaan. Maar dat hoeft niet zo te zijn. Met een snel en efficiënt netwerk van openbaar vervoer en transferia op handige knooppunten is het niet moeilijk om meer mensen te vragen hun auto aan de rand van de stad te laten staan.

- 15 • We doseren het aantal auto's dat de stad in mag rijden op plaatsen waar automobilisten kunnen kiezen tussen wachten tot ze door mogen rijden, of de auto in een transferium parkeren en met het openbaar vervoer of de fiets verder reizen. Alleen als het verder reizen met ov vlekkeloos en snel gaat kunnen we van automobilisten verwachten dat ze hier zonder morren aan meewerken, en dat is ook precies wat we moeten doen.
- 20 • De gemeente werkt al jaren op een slinkse manier aan het uitbreiden van betaald parkeren. Telkens als het betaald parkeren-gebied wordt uitgebreid verplaatst de parkeerdruk zich naar de aangrenzende buurten met vrij parkeren, wat vervolgens wordt aangegrepen als reden om ook daar betaald parkeren in te voeren. Dat willen we heel anders aanpakken. Er komt een overgangsgebied tussen buurten met betaald en vrij parkeren in, waar met een parkeerschijf een paar uur gratis geparkeerd kan worden. Zo is de verleiding minder groot voor automobilisten door te rijden voor vrij parkeren, en wordt de parkeerdruk beter verdeeld.
- 25

Wegen

- 30 • De plannen voor de Ring Utrecht hadden nog erger gekund, maar we voelen er niks voor om bij Amelisweerd de snelweg twee keer zevenbaans te maken, van de Zuilense Ring een snelweg te maken en ook de A12 te verbreden. Zeventig kilometer extra snelweg ligt er op tafel, die mensen zullen verleiden van het openbaar vervoer naar de auto over te stappen, waar weer meer landschap voor opgeofferd moet worden, en wat voor nog meer auto's zal zorgen die de stad in willen.
- 35 • Hetzelfde geldt voor de fly-over op het 24 Oktoberplein en de aanleg van de Spoorlaan. Het zijn geen oplossingen, de verkeersproblemen in de stad worden er groter door. Er zal een keer een einde moeten komen aan het blijven aanleggen van nieuwe wegen, wat ons betreft is dat einde nu.

10. Duurzame stad

Energie voor de toekomst

5 Ook al is Utrecht een kleine schakel in het geheel, wie voor eerlijk delen is kan er niet omheen. Ook Utrecht legt een meer dan eerlijk beslag op het klimaat, de ruimte en de grondstoffen van onze wereld. De oplossingen liggen voor het oprapen. Electriciteit kan zonder broeikasgassen worden opgewekt, gebouwen kunnen we energieneutraal maken, heel veel afval kan worden hergebruikt en met regionale voedselproductie hoeven we minder producten van ver te laten komen. Nu de politieke wil nog.

Utrechtse energie

10 De belangrijkste stap naar een eerlijk aandeel in CO₂-uitstoot is overgaan op duurzame energie. Daarvoor kunnen we wachten op de grote, commerciële energiebedrijven, of we kunnen de energieproductie weer in eigen handen nemen en werken aan duurzame, decentrale energieproductie in de hele stad. Daarmee geven we vorm aan onze solidariteit met de wereld en toekomstige generaties, maar ook hoeven mensen die meedoen niet meer
15 te betalen voor de bonussen en overnamekosten van de grote, commerciële energiebedrijven.

- We richten een gemeentelijk energiebedrijf op voor lokaal opgewekte duurzame energie. Bewoners worden uitgenodigd in samenwerking met het Utrechtse energiebedrijf hun eigen energie op te gaan wekken. Het energiebedrijf helpt bewoners met alles wat daarbij komt kijken.
- Het energiebedrijf wordt een coöperatie of vereniging waarbij de deelnemers ook de leden zijn.
- Het energiebedrijf helpt mensen ook bij de aanvraag van de vaak ingewikkelde
25 landelijke subsidies voor duurzame energie.

Energiebesparing

30 Isolatie van woningen bespaart energie, creëert werk en scheelt geld. Toch zijn er nog duizenden huurwoningen in Utrecht waar een deel van de warmte in de buitenlucht verdwijnt. Ook blijven er bij nieuwbouw veel te vaak grote kans liggen voor een zuiniger gebouw.

- Energieneutrale gebouwen worden de standaard. De gemeente neemt dat als eis op in de randvoorwaarden voor nieuwbouw.
- Met een grootschalig renovatie- en isolatieprogramma wordt in duizenden
35 huurwoningen de achterstand weggewerkt van jarenlang slecht onderhoud, en stilstand qua energiebesparing. In 2020 heeft tachtig procent van de Utrechtse sociale huurvoorraad minimaal energielabel C.
- De gemeente geeft voorlichting over energiebesparing aan kleine en middelgrote bedrijven.

Een regionale economie

40 Het gesleep met voedsel en andere goederen over de wereld kan een stuk minder. We kunnen zorgen dat boeren en consumenten uit de regio elkaar beter kunnen vinden, we kunnen onze afhankelijkheid van buitenlandse olie, gas en kernenergie verminderen (bijvoorbeeld met ons gemeentelijke energiebedrijf), we kunnen de afstand tussen wonen en werken kleiner maken en we kunnen hergebruik en recycling van afgedankte goederen
45 op een hoger niveau tillen.

- We steunen van harte de initiatieven van Lekker Utrechts om de consumptie van regionaal geproduceerd voedsel te bevorderen. We werken graag samen met Lekker Utrechts, boeren uit de regio en de detailhandel om streekproducten populairder te maken.
- Volkstuinen zijn een geliefde manier om eigen voedsel te verbouwen. Als de ruimte gevonden kan worden, leggen we extra volkstuinen aan.
- De Milieupunten zijn waardevolle organisaties in een aantal wijken voor praktische voorlichting en cursussen over natuur en milieu. We draaien de bezuinigingen terug en werken aan het oprichten van Milieupunten in alle wijken.

10 Hergebruik en afval

- Tweedehands goederen zijn populair, zo blijkt uit het succes van Marktplaats.nl, maar ook het Utrechtse kringloopbedrijf De Arm. We willen meer kringloopwinkels in de wijken, om deze ontwikkeling door te zetten.
- Plastic gescheiden inzamelen wordt door het Rijk verplicht gesteld, maar in Utrecht zijn pas drie inzamelpunten. De wijkinzamelpunten voor gescheiden afval moeten zo snel mogelijk worden uitgebreid met containers voor plastic.
- De inzameling van Klein Chemisch Afval moet beter, bijvoorbeeld zo dat het ingeleverd kan worden in winkelcentra.
- De gemeentelijke afvalstoffenheffing wordt variabel, zodat mensen met het meeste afval ook het meeste betalen.

Asbest

In de afgelopen raadsperiode kwamen er wederom regelmatig problemen met asbest in de publiciteit, zoals in complex 507 (Lombok) en Lage Weide. Niet zo gek als je bedenkt dat het gebruik ervan tot in de jaren '90 van de vorige eeuw gemeengoed was. Asbest is bij blootstelling aan de vezels een groot gevaar voor de volksgezondheid. Alle redenen voor de gemeente om meer stelselmatig te werken aan de opsporing van gevaarlijke situaties. Voorstellen daarvoor van de SP haalden het tot nu toe echter niet. Dat is jammer, want het is behoorlijk goed te voorspellen waar gevaarlijke situaties zich in de stad zich kunnen voordoen. Het is nu incidentbestrijding en dat veroorzaakt onnodige onrust.

- In de komende vier jaar moet de gemeente dit gaan oppakken door een goede inventarisatie van de problemen en een deugdelijke sanering.

11. Ruimte & groen

Het landschap om de hoek

5 Groen volbouwen is in Utrecht een manier geworden om een gat in de begroting te dichten. Zoek een groenstrook, teken er wat dure appartement in en ga aan de slag. Buitengewoon kortzichtig. Gebouwen neerzetten doe je niet om geld te verdienen, maar om in een maatschappelijke behoefte te voorzien. En groene ruimte is onmisbaar voor een leefbare buurt.

Groen

10 Groene ruimte die door het college wordt volgebouwd: Het Thorbeckepark in Ondiep, het sportveld aan de van Lieflandlaan, groen in het Kruisvaartkwartier, het groen in Overvecht de Gagel, Rotsoord in Hoograven, en dit is maar een selectie. Trouwens bijna allemaal met instemming van GroenLinks. Dat gebeurt onder het mom van het creëren van een 'hoogstedelijk milieu'. Deze plannen draaien we waar mogelijk terug.

- 15 • We bouwen niet langer groene ruimte vol om een gat op de begroting te dichten.
- In het streven naar een compacte stad worden opvallend vaak plannen gemaakt om delen van de stad verder dicht te bouwen die al ver onder de groennorm zitten, zoals Ondiep en Kanaleneiland. De SP wil voor de wijken onder de groennorm een stop op verdere verstening, en maakt per buurt met de bewoners plannen om de groene ruimte te vergroten.
- 20 • Er wordt paal en perk gesteld aan de gemakzucht waarmee bomen worden geveld. Nog voordat de bouwvergunningen onherroepelijk zijn, worden bomen al uit de weg geruimd. Voor verkeersingrepen en parkeervoorzieningen sneuvelen honderden bomen per jaar. Op het kappen van oude, waardevolle bomen zetten we een hoge prijs als drempel tegen te gemakkelijke kap en voor de aanplant van vervangende bomen.
- 25 • Op de Utrechtse landgoederen Amelisweerd, Rhijnauwen en Haarzuilens zetten we ons in voor het terugdringen van de auto en voor duurzame landbouwactiviteiten in het gebied.

Openbare ruimte

- 30 • Verloedering van de openbare ruimte tast ook de sociale veiligheid aan. Daarom draaien we de bezuiniging op het onderhoud van de openbare ruimte en het groen terug en zorgen we dat vernielingen snel worden hersteld en de straten schoon blijven.
- 35 • Het historische karakter van onze binnenstad dreigt te verdrinken in een zee van reclame. We willen minder reclame toestaan en striktere handhaving van de regels. Dat houdt Utrecht onderscheidend, en daar profiteren uiteindelijk ook de ondernemers van.

Bedrijventerreinen

- 40 • Leeglopende bedrijventerreinen en kantoorparken transformeren we naar een gemengd terrein van bedrijven, woningen en veel groene ruimte. In Rijnsweerd Noord ontstaat zo'n kans door de verhuizing van het Provinciehuis. Een mooi voorbeeld is de voorgenomen transformatie van bedrijventerrein Overvecht Noord.

12. Cultuur & sport

De verbeelding aan de macht

Cultuur

5 Het Utrechtse culturele leven floreert. We hebben theater van de bovenste plank, een grote
rijkdom aan muzikanten, bandjes en koren, schrijvers en dichters om trots op te zijn,
prachtige podia, en dat allemaal ondanks de gemeente. Die maakt van cultuur vooral een
prestigekwestie, met een prijzig feestje voor 300 jaar Vrede van Utrecht, een Muziekpaleis
10 met een dure hypotheek op het toekomstige cultuurbudget, en drie elitaire instellingen
-Centraal Museum, Stadsschouwburg en Vredenburg- die samen tweederde van het geld
voor cultuur opmaken. Dat de kunsten floreren heeft weinig met de gemeente te maken.
Die wil graag het volk verheffen, maar het volk dat verheft zichzelf wel.

- 15 • Amateurkunst en brede cultuur die van onderop ontstaat krijgt prioriteit in het
cultuurbeleid. We besteden er een groter deel van het cultuurbudget aan. Platforms
of verbonden die culturele initiatieven in de wijk stimuleren zoals Liefde voor Utrecht
krijgen van harte onze steun.
- We zorgen voor meer werkruimtes, oefenruimtes en kleine podia in de wijk.
Leegstaande gebouwen worden zo veel mogelijk beschikbaar gesteld als culturele
vrijruimte. Bestaande wijkaccomodaties vragen niet langer marktconforme prijzen
voor verhuur, zodat ieder initiatief uit de buurt er gebruik van kan maken.
- 20 • Ook in samenwerking met scholen en andere organisaties moet er veel ruimte zijn
voor zelfstandige cultuurmakers. Deze cultuurmakers moeten hun eigen ideeën
kunnen ontwikkelen. Ze mogen niet afhankelijk worden van grote instellingen.
- Tegen de zin van de SP heeft de gemeente in 2009 alweer tientallen miljoenen extra
geld vrijgemaakt voor het Muziekpaleis. De SP heeft liever meer kleinschalige of
25 losse cultuurplekken dan één hele grote. De gemeente moet garanties bieden dat
andere kunst niet de prijs betaalt van uit de lopende kosten, in lijn met de SP-motie
uit 2006.
- Tivoli kan op de Oudegracht blijven, als de samenwerking met het Muziekpaleis
definitief stukloopt.
- 30 • Gemeente en provincie stellen vele miljoenen beschikbaar voor de viering van 300
jaar Vrede van Utrecht en de poging om in 2018 culturele hoofdstad van Europa te
worden. Gelukkig wordt een deel van dat geld gewoon uitgegeven aan mooie cultuur
in de stad en de regio, maar er gaan ook flinke bedragen naar exclusieve feestjes, en
toeters en bellen waar maar weinig mensen lol van hebben. Wat ons betreft gaat de
35 stekker eruit en besteden al het geld aan kunst en cultuur.
- Centraal Museum, Stadsschouwburg en Vredenburg krijgen het grootste deel van het
cultuurbudget. En dan nog zijn toegangskarten voor veel mensen onbetaalbaar. We
onderzoeken de mogelijkheid om Stadsschouwburg en Vredenburg op eigen benen te
laten staan, zonder subsidie.

40 Sport

- Het is mooi dat een wielerronde als de Giro d'Italia onze provincie aandoet, maar de
SP heeft een probleem met het gemeenschapsgeld dat in dergelijke projecten
gestopt wordt. Dat geld en die energie kunnen beter direct in de breedtesport
gestoken worden. Gemeenschapsgeld voor topsport geven we alleen als het ook de
45 breedtesport aantoonbaar bevordert.
- Bij elke basisschool hoort een gymzaal en elke leerling moet gymnastiekles krijgen.
Gymzalen kunnen na schooltijd benut worden om extra sportactiviteiten voor
kinderen aan te bieden of door ze te verhuren aan sportclubs voor een lage prijs.
- Sportverenigingen draaien op vrijwilligers. Dat zet het voortbestaan soms onder
50 druk. Clubs hebben soms moeite het hoofd boven water te houden. Organisaties die

namens en voor de verenigingen optreden, zoals de Vereniging Sport Utrecht, moeten daarom een structurele subsidie krijgen.

Bibliotheken

- 5 • De gemeente bouwt een grote centrale bibliotheek op het Smakkelaarsveld. De bibliotheken in de wijken zijn en blijven belangrijk, vooral voor kinderen en ouderen. Iedere wijk heeft daarom recht op zijn eigen bibliotheekvestiging. Deze megabieb mag daarom niet ten koste gaan van de collectie, openingstijden en het voortbestaan van bibliotheken in de wijk, die wat ons betreft net zo belangrijk zijn.

Financiering

- 10 Wie iets leuks wil doen met jongeren in de buurt bedenkt zich wel twee keer voordat hij bij de gemeente aanklopt, want dan moet je direct het subsidiecircus in. Procedures, regels, formulieren remmen vernieuwing en initiatief. Het is het gebrek aan vertrouwen dat gewone mensen ook mooie dingen kunnen verzinnen.
- 15 • Wie voor een buurtfeest, een sporttoernooi of een kunstproject een kleine subsidie wil aanvragen moet daarvoor gewoon binnen kunnen lopen bij bijvoorbeeld een wijkbureau. Zonder lange procedures en ingewikkelde aanvragen kan iemand zo een bijdrage voor een project krijgen, en door het persoonlijke contact kan de subsidieverstrekker beter beoordelen wat iemand van plan is.
- 20 • Buurtorganisaties en kleine culturele instellingen wordt het soms moeilijk gemaakt iets te op te bouwen, omdat ze afhankelijk zijn van eenmalige projectsubsidies. We willen daarom meer gebruik maken van meerjarige subsidies.

13. Stadsontwikkeling

Meer onder de zon dan asfalt en beton

5 Het denken staat stil. De polder Rijnenburg wordt een nieuwe Utrechtse wijk, met oude vergissingen. Uit alles blijkt dat er niks geleerd is van de fouten bij de bouw van Leidsche Rijn. Het Stationsgebied wordt opnieuw gebouwd. Maar er zijn geen lessen getrokken uit de fouten van Hoog Catharijne. Het wordt meer van hetzelfde, Hoog Catharijne II. Het denken staat stil bij de stedenbouwkundigen van Utrecht, wat leidt tot plannen die geweldig zijn voor grote bedrijven en winkelketens, maar de essentie uit het oog is verloren: een mooie, leuke stad om te leven.

10 Stationsgebied en Jaarbeurs

Vier jaar geleden, vier dagen vóór de vorige verkiezingen, verkocht Utrecht zijn hart aan het grote geld. Die dag werd het contract getekend met Corio, de Jaarbeurs en NS Vastgoed, voor Hoog Catharijne Plus, met bijna twee keer zoveel beton, kantoren en winkels als nu. Corio krijgt daarbij een dubieuze rol als monopolist, die op eigen houtje bepaalt welke 15 winkels tot het nieuwe Hoog Catharijne worden toegelaten. Met eerlijke concurrentie heeft het allemaal niks meer te maken.

De plannen zijn niet te rijmen met de noodzaak voor schonere lucht. Met zoveel extra kantoren, winkels, hotels en andere voorzieningen zal ook het autoverkeer naar het hart 20 van Utrecht flink toenemen. In het hoofdstuk Bereikbaarheid onze voorstellen voor schonere lucht Het Actieplan Luchtkwaliteit is helemaal naar de wensen van Corio en de Jaarbeurs toegeschreven. De gemeente verkwanselt daarmee de gezondheid van de Utrechtse bevolking en levert zich over aan de commerciële belangen van deze grote spelers.

- 25 • Daar waar de kans zich voordoet zullen we redden wat er te redden valt. Het is verre van onwaarschijnlijk dat de planontwikkeling in de toekomst nog zal stranden op financiële tegenslagen of een te grote aanslag op de luchtkwaliteit. De SP wil dat er een goed alternatief plan klaarligt voor wanneer dit scenario zich voordoet.
- 30 • De besluitvorming rond het totale Stationsgebied roept ernstige vragen op over de kostenontwikkeling en risicospreiding, die de SP wil laten onderzoeken door de Rekenkamer, en veel grondiger dan tot nu toe gedaan is. Er wordt in het Stationsgebied flink met geld gesmeten, waarvan we het laatste nog niet gehoord hebben.
- 35 • We gaan op zoek naar een kostendekkend plan om de Jaarbeurshallen uit de binnenstad te verplaatsen en het Jaarbeursterrein te gebruiken voor woningen, groen en voorzieningen voor de stad. Zo ontlasten we de wegen, wordt de lucht schoner en kunnen we er een prachtig stukje Utrecht bijbouwen. Voor de Jaarbeurs moet wel een plek gevonden met een meer dan goede bereikbaarheid per openbaar vervoer.
- 40 • In ieder geval krijgt de Jaarbeurs een nieuw erfpachtcontract tegen eerlijke voorwaarden, in plaats van de fooi waarvoor zij nu al jaren op de eerste rang zit.
- 45 • Het Muziekpaleis is in korte tijd van een prestigeproject in een bestuurlijk fiasco en een financiële strop veranderd. De bouwopdracht werd gegund, de bomen werden gekapt, een extra 35 miljoen werd neergelegd, nog voordat er een bouwvergunning en een akkoord tussen Vredenburg, Tivoli en SJU was. Alle ingrediënten zijn aanwezig voor een Utrechtse variant op de Noord-Zuidlijn. De SP wil de financiële banden tussen de stad en het Muziekpaleis zo snel mogelijk doorsnijden, om te voorkomen dat we steeds weer opnieuw voor het blok worden gezet om met gemeenschapsgeld de tekorten op te vangen.

- Tot onze grote spijt is de bouw van het Muziekpaleis inmiddels niet meer terug te draaien. Maar dit mag zo nooit weer gebeuren. Om de onderste steen boven te krijgen wil de SP een raadsonderzoek instellen.
- De Vredenburgmarkt heeft sterk te lijden onder de bouwput. Vele tientallen procenten omzet zijn inmiddels ingeleverd. Steeds meer marktlui geven er de brui aan. Het niet verhogen van de marktgelden - op voorstel van de SP - is slechts een hele kleine pleister op de wonde. De SP wil een fatsoenlijke regeling voor de marktlui die hier al jaren hun brood verdienen.

Leidsche Rijn

10 Leidsche Rijn wordt een wijk met net zoveel inwoners als Hilversum, maar met veel minder voorzieningen, weinig cultuur, weinig bedrijvigheid en veel te weinig betaalbare woningen. Heel veel geld wordt uitgegeven aan de overkapping van de A2 waar Leidsche Rijn Centrum bovenop wordt gebouwd, en alle onderdoorgangen bij de spoorverdubbeling. Dat was zo duur dat het geld nu ontbreekt om Leidsche Rijn op te waarderen naar een levendige wijk.

15 Bouwen

- We willen een goede spreiding van goedkope en duurdere woningen in elke buurt, om het ontstaan van witte en zwarte wijken en achterstandsbuurten tegen te gaan. Juist in de delen die nog gebouwd moeten worden hebben we de kans het meteen goed te doen. Wat ons betreft is er geen plaats voor nog meer goudkusten in Leidsche Rijn.
- Er zijn meer betaalbare huur- en koopwoningen nodig in Leidsche Rijn. Ook zou er best meer hoogbouw mogen komen op de plekken waar het kan, om ruimte te sparen, bijvoorbeeld in het nog te bouwen Rijnvliet.
- We willen meer ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid in Leidsche Rijn, door de bouw van bedrijfsverzamelgebouwen en ruimte voor werken aan huis.
- De Belle van Zuylen voorziet in geen enkele behoefte. Wat ons betreft ziet de gemeente af van de bouw van dit megalomane project. Het idee om de hoogste toren van Nederland te bouwen is trouwens alweer ingehaald. In Rotterdams komt een toren van 400 meter hoog.
- Er is veel scherpere controle nodig op de projectontwikkelaars, met name op de kwaliteit van de opgeleverde woningen.

Voorzieningen

- Zodra een buurt wordt opgeleverd moeten ook de voorzieningen klaar zijn. Het mag niet meer gebeuren dat de opening gevierd wordt terwijl busverbindingen, winkelruimte en sportvoorzieningen nog op zich laten wachten.
- Door parkeren zoveel mogelijk overdekt te maken kunnen we meer ruimte maken voor groen en speelplaatsen.
- De jeugd uit Leidsche Rijn wordt ouder, maar goede voorzieningen voor jongeren ontbreken en jongerenwerk is er niet. Er moet snel werk gemaakt worden van ontmoetingsplekken, sportveldjes en jongerencentra om deze ontwikkeling op te vangen.
- Leidsche Rijn, Vleuten en De Meern krijgen hun eigen loket Burgerzaken waar vrijwel het hele pakket aan gemeentelijke diensten wordt aangeboden.
- Leidsche Rijn is geen klein wijkje meer. Het wordt tijd dat er in de culturele voorzieningen van de wijk geïnvesteerd wordt, onder andere in meer oefenruimtes en ateliers. De vreemde keuze van het college om de stichting Vrede van Utrecht de regie te geven over culturele opbouw in Leidsche Rijn, en te bezuinigen op het budget, draaien we terug.
- De meeste basisscholen in Leidsche Rijn zijn veel te grootschalig opgezet. Leerlingen worden zo kleine schakeltjes in een leerfabriek en de vele auto's van ouders zorgen voor onveilige verkeerssituaties rond de scholen.

- Er moet ingegrepen worden in de leegloop van openbare scholen in Leidsche Rijn, terwijl bijzondere scholen gedwongen zijn noodlokalen aan te leggen.

Onteigening en planschade

- 5
- De gemeente grijpt veel te snel naar juridische middelen om zijn zin te krijgen. Het gevolg is dat de tegenpartij zijn hakken in het zand zet, de plannen vertraging oplopen en de rekening hoger wordt. Maar boven alles hoort de gemeente zo niet met z'n inwoners om te gaan. Er is niks mis met een eerlijke compensatie voor planschade of een gedwongen verhuizing.

Rijnenburg

- 10
- Met het volbouwen van polder Rijnenburg tonen bestuurders aan niks van het verleden geleerd te hebben. Het wordt een wijk zonder frequent openbaar vervoer, zonder voorzieningen en weinig bedrijvigheid. Het ideale recept om iedereen de auto in te krijgen en dagelijks veel kilometers te laten maken. Het is een voortzetting van het idee dat woningen, werk en voorzieningen vooral uit elkaars buurt moeten
- 15
- blijven, waarmee sociale cohesie geen kans krijgt en de bewoners gegarandeerd elke dag in de file staan.

A12 Zone

- 20
- Met de plannen om bovenop en langs de A12 tussen Harmelen en Houten 10 tot 20 duizend woningen bij te bouwen worden de grenzen van de groei echt overschreden. De bedenkers van dit plan hebben duidelijk een totaal ander idee over wat Utrecht zou moeten zijn dan de meeste Utrechters. Dit plan past bij een grote metropool, maar niet bij een gezellige stad als Utrecht.

14. De stad besturen

Vertrouwen in politiek en overheid

5 Politici zijn onbetrouwbaar, vindt het overgrote deel van de mensen. Ze maken beloftes die ze niet nakomen, ze praten raar, ze luisteren niet, ze zitten er alleen voor zichzelf en hun vriendjes. Het imago van de politicus is niet best. Nu is dit natuurlijk een karikatuur die voor lang niet elke politicus opgaat, maar dat het vertrouwen in de politiek tot een nulpunt is gezakt is echt haar eigen schuld.

10 Een dwarsdoorsnede van vier jaar politiek op z'n lelijkst: Een burgemeester die zijn macht misbruikt om kritische journalisten de mond te snoeren, gesjoemel met cijfers over de luchtvervuiling, miljoenen euro's gemeenschapsgeld naar prestigeprojecten als het Muziekpaleis terwijl er op voedselbanken bezuinigd wordt, een burgemeestersreferendum dat ontaardde in een PvdA-feestje.

Democratie in de buurt

15 Om vertrouwen te winnen moet de politiek eerst meer vertrouwen geven. De gemeente lijkt bang te zijn dat burgers al snel overal tegen zijn, maar de gemeente vergist zich. Burgers die in de verdediging schieten doen dat vaak omdat de gemeente ze in die positie gebracht heeft. Door niet het gesprek met bewoners aan te gaan, door ze niet op tijd te informeren, door ze niet serieus te nemen.

- 20 • Bewoners verdienen meer invloed op besluiten die hun buurt aangaan. Te vaak wordt er óver mensen en hun buurt besloten. Ons uitgangspunt is dat bewoners van het eerste idee tot het laatste besluit volwaardig mogen meepraten en beslissen. Niet alleen leidt dat tot betere besluiten, maar zonder tegenwerkende bewoners wordt ook de uitvoering makkelijker.
- 25 • Hoewel bewoners regelmatig worden uitgenodigd voor urenlange inspraaksessies over sloop-, bouw- en gebiedsplannen, worden er toch telkens weer voorstellen aangenomen door de gemeenteraad zonder draagvlak. Bewoners mogen blijkbaar praten wat ze willen, ze worden niet serieus genomen. De SP wil rigoreus breken met deze arrogante bestuurscultuur.
- 30 • Bij ruimtelijke ontwikkelingen worden plannen vanaf nu samen met omwonenden gemaakt. Nog voordat de eerste schets er is gaan ambtenaren, projectontwikkelaars en burgers om tafel. Als er geen draagvlak is, gaan de plannen niet door. Alleen in geval van uiterste nood grijpt de wethouder in.

Referenda, burgerinitiatieven

35 Bij grote kwesties kan een referendum een mooi middel zijn om de bevolking te laten spreken. Helaas hebben twee referenda laten zien dat dat niet betekent dat de politiek ook luistert. Het burgemeestersreferendum in 2007 werd een fiasco met een opkomst van minder dan 10 procent, en de uitslag van het referendum over het Stationsgebied werd simpelweg terzijde geschoven, ook al is dat nooit toegegeven.

- 40 • Daarom heeft de SP meer vertrouwen in het raadgevende referendum, dat op initiatief van de bevolking gehouden wordt, zoals nu geprobeerd wordt op het Actieplan Luchtkwaliteit. Maar om zo'n referendum ook echt mogelijk te maken moeten de regels een stuk eenvoudiger worden en de drempel voor ondertekenaars lager.

Wijkraden

- 5
- De wijkraden zijn een sympathiek initiatief, maar hebben de de kloof tussen burger en bestuur niet verkleind. Dat komt deels door de wijze waarop de wijkraden zijn samengesteld, maar vooral doordat het stadsbestuur de adviezen van de wijkraden met grote regelmaat naast zich neerlegt. Wijkraden zouden de rol moeten hebben van luis in de pels of spreekbuis van de wijk. Om de wijkraden fris te houden mag iemand er volgens ons maximaal twee jaar zitting in nemen. Verder staat lidmaatschap open voor iedere bewoner uit de wijk.

Regionaal bestuur

- 10
- Volstrekt ondemocratisch is het Bestuur Regio Utrecht (BRU). Veel besluiten over ruimtelijke ordening en openbaar vervoer worden daar genomen in plaats van in Provinciale Staten of in de raden van de tien deelnemende gemeenten. Op deze manier worden er besluiten genomen zonder democratische legitimatie en met een gebrek aan transparantie. Het BRU kan daarom beter opgeheven worden.

15 Geld

- 20
- De gemeente Utrecht heeft een dubieuze traditie van geldverspilling en kapitaalvernietiging. Het miljoenenverslindende Muziekpaleis, de grootschalige sloop van huurwoningen, de projectenregen in probleemwijken. Opeenvolgende stadsbesturen hebben zich vooral willen profileren met dure prestigeprojecten, zoals Hoog Catharijne 2 en de viering van 300 jaar Vrede van Utrecht. De keuzes van de SP staan hier haaks op. Betaalbare woningen, zorg en onderwijs, schone lucht, veilige buurten en eerlijke belastingen hebben bij ons voorrang.
  - Bij de ingezette bezuinigingen van 2010 is het hetzelfde liedje. De coalitie houdt de miljoenen voor prestigeprojecten overeind, terwijl bezuinigd wordt op voedselbanken, welzijnswerk en milieupunten.
  - Een derde van de kosten voor personeel werd door de gemeente uitgegeven aan de inhuur van externe deskundigen, jaarlijks 100 ± 135 miljoen. Het dieptepunt was wel de coördinator luchtkwaliteit die 1,5 miljoen euro opstreek in vier jaar. Een grove verspilling van gemeenschapsgeld, en bovendien slecht werkgeverschap. Heel veel werk dat externen nu doen kan ook door medewerkers in vaste dienst gedaan worden. We beperken de inhuur van externen tot maximaal 13 procent van de personeelskosten, dezelfde norm die ook het Rijk voert.
- 30

Dienstverlening

- 35
- Je zou er soms aan gaan twijfelen, maar de gemeente is er voor de mensen, niet andersom. De gemeente is met vele bewoners de strijd aangegaan over het openbaarmaken van informatie, en er wordt vaak net zo lang geprocedeerd tegen bezwaarmakers, tot mensen de moed opgeven, ook al gaf de rechter ze elke keer gelijk. Onteigeningen in Leidsche Rijn worden gekenmerkt door arrogantie en intimidatie vanuit de gemeente.
- 40
- Voor alle duidelijkheid, zo gaat de SP het dus niet doen. Bij planschade, onteigeningen en gedwongen verhuizingen horen fatsoenlijke compensaties. De gemeente hoort niet voor eigen rechter te spelen, door eindeloos door te procederen.
  - We doen er alles aan om bij mensen het gevoel weg te nemen dat ze door de gemeente als nummer behandeld worden. Ambtenaren worden daarop getraind en krijgen er meer tijd en ruimte voor. Mensen worden zoveel mogelijk niet per brief maar per telefoon benaderd.
- 45

Wijkbureaus

- Wijkbureaus functioneren slecht. De openingstijden zijn te krap, de medewerkers hebben geen bevoegdheden en maar weinig mensen kennen het wijkbureau. We heffen ze op, en brengen de informatiefunctie onder bij de wijkbibliotheken. De verschillende gemeentelijke diensten werken aan een meer wijkgerichte werkwijze.

Communicatie

- Via internet wordt zoveel mogelijk informatie van en over de gemeente beschikbaar gemaakt. Mensen moeten gemakkelijk kunnen zien welke plannen en projecten er bij hen in de buurt spelen. Mensen kunnen zich ook abonneren op nieuws over de omgeving of onderwerpen waarin ze geïnteresseerd zijn. Zo zijn ze snel op de hoogte van voor hun belangrijke plannen en besluiten.
- Daarbij adopteert de gemeente zoveel mogelijk open internetstandaarden, zodat statistieken, geografische informatie en andere data gemakkelijk door anderen hergebruikt kunnen worden.
- Voor mensen zonder internet is de informatie beschikbaar in alle wijkbibliotheken.

Integriteit

Reisjes over de wereld, gratis kaartjes voor dure concerten, vaste plekken bij FC Utrecht, riantе onkostenvergoedingen. Het is niet raar dat mensen soms denken dat politici beter voor zichzelf zorgen dan voor de stad. De SP staat voor bescheidenheid. Het algemeen belang staat altijd voorop. Uit solidariteit met onze vele hardwerkende vrijwilligers en om acties te betalen, dragen onze volksvertegenwoordigers de helft van hun raadsvergoedingen af aan de partij.

- Wat meer zuinigheid zal politici en topambtenaren goed doen. Onderonsjes met het bedrijfsleven hoeven niet bij een voetbalwedstrijd, en er is geen noodzaak voor onze wethouder om jaarlijks een vastgoedbeurs in Cannes te bezoeken.
- Organisaties die subsidie van ons krijgen, zoals de Vrede van Utrecht en het Nederlands Film Festival, moeten stoppen met het fíteren van volksvertegenwoordigers met gratis kaartjes.
- Bij de keuze van dienstauto's voor de burgemeester en de wethouders gaat prijs en milieu boven status.
- Declaraties en andere onkostenvergoedingen worden openbaar.
- We zijn tegen verdere verhogingen van de vergoedingen voor burgemeester, wethouder en raadsleden. De fractiebudgetten kunnen een stuk lager. De SP stort jaarlijks duizenden euro's terug.